

Den polisiära säkerhetstjänsten

1. Allmänt

Den polisiära säkerhetstjänsten har två huvuduppgifter, säkerhetsskydd och säkerhetsunderrättelsetjänst.

Säkerhetsskyddsverksamheten är till sin natur förebyggande och omfattar sekretesskydd, tillträdesskydd, infiltrationsskydd samt kontroll av och utbildning i säkerhetsskydd.

Med säkerhetsunderrättelsetjänst avses inhämtning och bearbetning av sådant underättelsematerial som är nödvändigt för att bekämpa och utreda brott mot rikets säkerhet. Inhämtning av underrättelser kan ske på olika sätt, genom utländska eller inländska öppna källor, genom hemliga kanaler och genom spaning. I bearbetningsverksamheten ingår också utredning av brott.

Enligt 4 § förordningen (1984:731) med instruktion för rikspolisstyrelsen får styrelsen utöva polisledning bl.a. beträffande polisverksamhet som rör brott mot rikets säkerhet. Med stöd härav har rikspolisstyrelsen meddelat föreskrifter för brottsutredningar och ärenden som handläggs av säkerhetsavdelningen.

Med rikets säkerhet avses såväl den inre säkerheten för statsskickets bestånd, som den yttre säkerheten för ett nationellt oberoende.

Brott mot rikets säkerhet regleras i första hand genom bestämmelsen i 18 och 19 kap. brottsbalken. Även andra brott kan hänföras till kategoribrott mot rikets säkerhet exempelvis sabotagebrott och liknande allmänfarliga brott, liksom vissa angrepp mot totalförsvarsanläggningar eller liknande objekt.

Av föreskrifterna framgår det vidare att det tillkommer säkerhetsavdelningen att följa upp och ingripa mot sådana exil- och terroristorganisationer som genom våld eller hot om våld kan anses farliga för den allmänna säkerheten eller enskild person. Avdelningens ansvar är emellertid i princip begränsat till kontaktverksamhet och spaning för kartläggning och analys, främst av sådana organisationers målsättning och metoder. I fall av särskilt känslig art eller då speciella tvångsmedel är nödvändiga svarar avdelningen även för spaning och utredning. Till de delar säkerhetsavdelningen inte har ansvaret för den polisverksamhet som behövs i anledning av ett terrorismärende är det en uppgift för den lokala/regionala polismyndigheten att vidta de åtgärder som erfordras. Det kan t.ex. gälla det faktiska ingripandet mot en terrorgrupp som har ockuperat en ambassad eller kapat ett flygplan.

De lokala och regionala polismyndigheterna skall underrätta säkerhetsavdelningen om det finns misstanke om brott som skall handläggas av avdelningen. Detsamma gäller om andra förhållanden som bedöms vara av intresse för säkerhetsavdelningen.

Om säkerhetsavdelningen påbörjar utredning av ett ärende som faller inom avdelningens ansvarsområde skall - med beaktande av nödvändig sekretess - den berörda polismyndigheten underrättas.

2. Säkerhetsavdelningens organisation

Rikspolisstyrelsen leds av en styrelse som består av åtta ledamöter. I styrelsen ingår rikspolischefen och överdirektören. De övriga sex ledamöterna förordnas av regeringen. Till styrelsen skall dessutom chefen för utrikesdepartementets politiska avdelning knytas som sakkunnig i utrikespolitiska frågor. Rikspolischefen är chef för rikspolisstyrelsen.

Inom rikspolisstyrelsen finns fyra avdelningar, en för polisfrågor, en för teknik- och datafrågor, en för administrativa frågor och en för säkerhetsfrågor. Varje avdelning förestås av en avdelningschef.

Säkerhetsavdelningen är till skillnad från övriga avdelningar inte underställd överdirektören utan leder direkt under rikspolischefen. När rikspolischefen har förhinder utövas hans tjänst i frågor som rör polisverksamhet rörande brott mot rikets säkerhet av chefen för säkerhetsavdelningen. Har även denne förhinder utövas tjänsten av den byråchef som rikspolischefen bestämmer.

Inom säkerhetsavdelningen finns ett sekretariat och två byråer. Till avdelningen är vidare knutet RPS/konsult som bedriver uppdragsverksamhet. Verksamheten inom RPS/konsult får avse försäljning av programvara för automatisk databehandling, konsultverksamhet i fråga om användning av automatisk databehandling med särskild inriktning på datasäkerhet samt konsultverksamhet i fråga om säkerhetsskydd i övrigt.

Sekretariatet är ett stabsorgan som svarar för den övergripande planeringen och samordningen inom avdelningen. Sekretariatet svarar vidare för analys och kontaktverksamhet samt för försvarsplanläggningen. Chef för byrån är en byråchef.

Inom Byrå A finns avdelningens operativa verksamhet samlad. Byrån är indelad i sektioner och rotlar. Byrå A sysslar med säkerhetsunderrättelsetjänst. Tyngdpunkten i arbetet gäller sådan verksamhet som berör rikets yttre säkerhet. Vid byrån handläggs även terrorismärenden. Chef för byrån är en byråchef.

Inom Byrå B handläggs ärenden som har karaktären av stödjande verksamhet för avdelningens övriga verksamhetsområden. Byrån är indelad i sektioner och rotlar. Till byråns ansvarsområde hör ärenden som rör personal- och ekonomiadministration, data samt säkerhetsskyddsverksamheten. Inom byrån handläggs livvaktverksamheten. Chef för byrån är en byråchef.

Som komplement till säkerhetsavdelningens centrala organisation i Stockholm finns en fältorganisation. Den är indelad i regioner och lokala sektioner och är förlagd till olika orter ute i landet. Fältorganisationen lyder direkt under säkerhetsavdelningen och är alltså inte underställd den regionala eller lokala polischefen.

Fältorganisationen är en spegel av den centrala organisationen och bedriver både säkerhetsunderrättelsetjänst och säkerhetsskyddstjänst.

SÄKERHETSAVDELNINGEN

